

Державне забезпечення соціальних потреб регіонів

Розглянуто проблеми формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів, проведено аналіз системи організації міжбюджетних відносин в Україні, аналіз стану надання з державного бюджету України міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам Львівської та Тернопільської областей у 2006-2008 рр., запровадження у 2007 р. нового виду міжбюджетного трансферту – додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості регіонів, висвітлено наявні проблеми на прикладі Львівської і Тернопільської областей. Досліджено, що збільшення обсягів трансфертів у доходах та видатках місцевих бюджетів свідчить про централізацію бюджетної політики та зростання впливу центральних органів влади на управління фінансовими потоками в регіонах, що не дозволяє органам місцевого самоврядування визначати напрями використання бюджетних ресурсів, внесено пропозиції щодо їх удосконалення та ролі системи державного фінансового контролю у забезпеченні ефективності використання коштів.

Ключові слова: бюджетна система, міжбюджетні відносини, трансферти, дотаційність регіонів, збалансованість бюджетів, децентралізація.

Нинішній стан економіки України характеризується поступовим збільшенням диференціації рівнів економічного і соціального розвитку регіонів та обсягів податкових і неподаткових доходів, які надходять до їх бюджетів. Для вирішення економічних та пов'язаних з ними соціальних питань необхідні подальші перетворення, а саме – реформування міжбюджетних відносин, яке в країні здійснюється значно повільніше, ніж реформування усєї економіки в цілому, що може стати серйозною загрозою для започаткованого економічного зростання. Тому проблеми удосконалення системи організації міжбюджетних відносин у країні, зокрема в частині формування фінансових ресурсів регіонів, залишаються вкрай актуальними.

Прийняття Бюджетного кодексу України стало першим кроком до реформування бюджетної системи відповідно до стандартів законодавства Європейського Союзу, започаткувало проведення реформ у бюджетній сфері, спрямованих на формування нових, прогресивних відносин в управлінні бюджетними ресурсами, реалізацію бюджетної політики в напрямі зміцнення фінансової основи самоврядування територіальних громад і держави.

Різні аспекти реформування місцевих бюджетів, зокрема їхньої дохідної частини, досліджували у своїх працях багато українських науковців: О. Василик, Т. Єфименко, В. Зайчикова, О. Кириленко, І. Луніна, К. Павлюк, І. Чугунов та ін. Однак прискорення реформування економіки країни потребує пошуку нових підходів до розв'язання проблем формування дохідної бази регіонів в Україні для забезпечення виконання покладених на них Конституцією України та іншими законодавчими актами завдань.

У своїх дослідженнях вони визначають теоретичні і практичні аспекти регулювання фінансових відносин між центральною владою й органами місцевого самоврядування, характеризують наявні у даній сфері проблеми, пропонують способи їх розв'язання, вносять пропозиції з реформування міжбюджетних відносин в Україні.

Основними завданнями статті є обґрунтування об'єктивної необхідності існування системи міжбюджетних відносин, ретроспективний аналіз чинної в Україні практики їх реалізації, висвітлення невирішених питань і визначення механізмів регулювання фінансових відносин між центральною владою і органами місцевого самоврядування в контексті оптимального співвідношення централізації та децентралізації.

Забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку країни неможливе без створення обґрунтованої системи міжбюджетних відносин. І хоча її формування розпочалося з набуттям Україною незалежності, через неоднозначність та суперечливість цього питання воно остаточно не вирішено і досі. Отже, не випадково йому постійно приділяють увагу державні діячі, суб'єкти бюджетних правовідносин, дослідники в галузі державного управління та фінансів.

Фінансовим підґрунтям органів місцевого самоврядування є місцеві бюджети. Тому їм належить особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Місцеві бюджети відіграють важливу роль у вирішенні як загальнодержавних, так і регіональних економічних та соціальних питань: розвитку інфраструктури, фінансування агропромислового комплексу, житлового будівництва, фінансування видатків на утримання соціально-культурної сфери.

Нині у сфері формування місцевих бюджетів існує низка гострих проблем, серед яких – недостатність дохідної бази, неефективна система розподілу загальнодержавних податків. Надмірна централізація коштів на державному рівні не дає можливості місцевим органам влади повною мірою реалізувати покладені на них функції та ставить у залежність від державного бюджету.

Рік у рік не виконується вимога статті 81 Бюджетного кодексу України щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України.

Міжбюджетні відносини є однією з ключових складових бюджетного процесу, важливим інструментом удосконалення фінансових відносин між центральними і місцевими органами влади, дієвим чинником економічного та політичного розвитку України. У програмі діяльності Уряду на 2002-2011 рр. підкреслюється, що стримувальними чинниками економічного розвитку та чинниками, які гальмують розв'язання фінансових проблем держави, є недосконалість бюджетної та податкової політики, слабкість бюджетного планування, наявність пільг для підприємств та галузей.

Кошти на виконання делегованих повноважень місцевим бюджетам із Державного бюджету України виділяються шляхом надання міжбюджетних трансфертів, зокрема дотації вирівнювання.

Впродовж останніх років сформувалася стала тенденція до зростання обсягів трансфертів з державного бюджету у доходах місцевих бюджетів.

Зазначена тенденція призводить до стримування зацікавленості органів місцевого самоврядування у розширенні бази оподаткування і мобілізації доходів, а це в кінцевому підсумку негативно впливає на економічний розвиток регіонів. Головне завдання органів місцевого самоврядування у бюджетній політиці зараз переведено з економічної площини до формули, тобто отримання необхідного трансферту.

Істотна залежність місцевих бюджетів від трансфертів з державного бюджету свідчить про недостатній обсяг закріплених доходів за органами місцевого самоврядування для належного виконання ними власних та делегованих повноважень.

Засади бюджетної системи України, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин визначені Бюджетним кодексом України (далі – Кодекс).

У 2004 р., з метою врегулювання міжбюджетних відносин між районним бюджетом та бюджетами територіальних громад сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань, а також між міським бюджетом міста обласного (республіканського Автономної Республіки Крим) значення, міста Севастополя та бюджетами адміністративно підпорядкованих йому міст, селищ, сіл, крім бюджетів місцевого самоврядування, трансферти до яких визначає закон про Державний бюджет України на наступний рік, Верховна Рада України 01.07.2004 р. прийняла За-

кон України за №1953 «Про міжбюджетні відносини між районним бюджетом та бюджетами територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань».

Аналіз стану надання з державного бюджету України міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам Львівської та Тернопільської областей у 2006-2008 рр. свідчить про те, що як і в попередні роки, продовжувалася централізація державних бюджетних ресурсів без врахування коштів, що надійшли із загального фонду бюджету до бюджету розвитку, який є складовою частиною спеціального фонду. За підсумками 2006 р. частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів України становила 34,1 млрд. грн. або 46,1%, 2007 р. – 44,7 млрд. грн. (43,4%), 2008 р. – 59,5 млрд. грн. (45,7%), з яких: частка дотації вирівнювання становила половину усіх трансфертів з державного бюджету, зокрема у 2006 р. – 17,1 млрд. грн., або 23%, у 2007 р. – 18,6 млрд. грн. (18%), у 2008 р. – 28,8 млрд. грн. (22,1%). При цьому, у Львівській та Тернопільській областях зазначений показник становив відповідно: у 2006 р. – 54,4%, 71,1%, у 2007 р. – 52,4%, 68,7%, у 2008 р. – 53,0%, 70,6%.

Обсяг закріплених і власних доходів місцевих бюджетів Львівської та Тернопільської областей у 2007 р. виконано відповідно в сумі 2369,8 млн. грн., 613,7 млн. грн. або 108,9%, 110,9% річних призначень, затверджених відповідними радами (2175,4 млн. грн., 553,2 млн. грн.). Порівняно з попереднім роком, доходи місцевих бюджетів Львівської області номінально зросли на 712,3 млн. грн., або 43%, Тернопільської області – на 198,9 млн. грн., або на 47,9%. Питома вага власних і закріплених доходів у загальному обсязі фактичних надходжень до місцевих бюджетів Львівської та Тернопільської областей становила у 2006 р. – 45,6%, 26,9%; у 2007 р. – 47,6%, 31,3%, було передбачено на 2008 р. – 47,0%, 29,4%, відповідно. Структура доходів місцевих бюджетів Львівської та Тернопільської областей наведена на рис. 1–2.

У 2007 р. із державного бюджету місцевим бюджетам Львівської області надано трансфертів у сумі 2610,3 млн. грн., або 93,6% запланованих обсягів (2789,2 млн. грн.), що порівняно з попереднім роком більше на 636,2 млн. грн., або на 32,2%. Зокрема, місцеві бюджети Львівської області отримали три дотації на суму 1559,8 млн. грн. (100% планових призначень на рік), що більше на 465,4 млн. грн. (42,5%) у порівнянні з 2006 р., з яких: дотації вирівнювання – 1275,3 млн. грн.; додаткової дотації на забезпечення видатків на оплату праці працівників бюджетних установ у зв'язку із підвищенням розмірів мінімальної заробітної плати, затвердженням II етапу Єдиної тарифної сітки – 228,7 млн. грн.; додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості – 55,8 млн. грн.

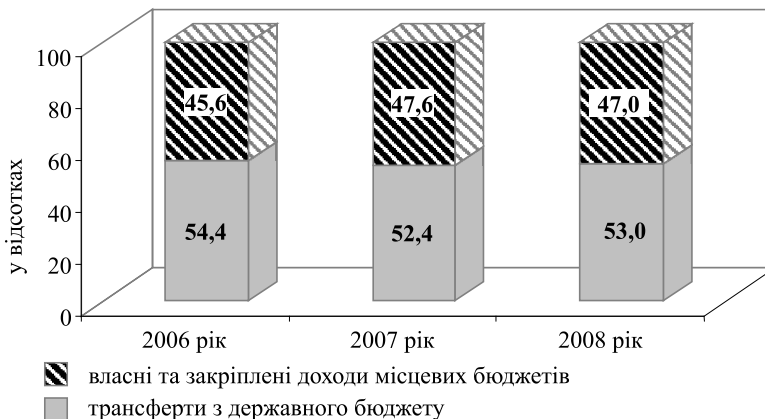

Рис. 1. Структура доходів місцевих бюджетів Львівської області

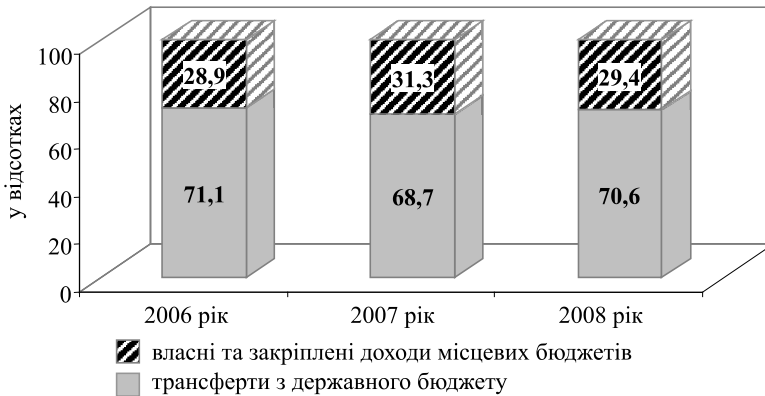

Рис. 2. Структура доходів місцевих бюджетів Тернопільської області

(4,4% від загального обсягу дотації вирівнювання у 2007 р.) та 22 субвенції на суму 1050,5 млн. грн. (85,5% запланованих обсягів), що у порівнянні з 2006 р. більше на 170,8 млн. грн. (19,4%).

Аналогічно місцевим бюджетам Тернопільської області у 2007 р. із державного бюджету надано трансфертів на суму 1345,0 млн. грн., або 93,8% запланованих обсягів (1433,2 млн. грн.), що більше на 324,4 млн. грн., або на 31,8% у порівнянні з 2006 р., з яких: дотації вирівнювання – 745,5 млн. грн.; додаткової дотації на забезпечення видатків на оплату праці працівників бюджетних установ у зв'язку із підвищенням розмірів мінімальної заробітної плати, затвердженням II етапу Єдиної тарифної сітки – 106,4 млн. грн.; додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості – 16,4 млн. грн. (2,2% від загального обсягу дотації вирівнювання у 2007 р.) та 19 субвенцій на суму 476,6 млн. грн. (84,4% запланованих обсягів), що у порівнянні з 2006 р. більше на 144,5 млн. грн. (43,5%).

Запровадження у 2007 р. нового виду міжбюджетного трансферту – додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості свідчить про недостатнє забезпечення місцевих бюджетів закріпленими доходами на виконання делегованих повноважень та про недосконалість формульної методології розрахунку розміру дотації вирівнювання.

У видатках місцевих бюджетів, що враховуються при розрахунку розміру дотації вирівнювання на 2007 р., не була врахована потреба у забезпеченні виплат на підвищення заробітної плати працівникам бюджетних установ, що утримуються за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Внаслідок цього у 2007 р. на підставі внесених змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 р.» виділено з державного бюджету місцевим бюджетам ще один вид додаткової дотації – на забезпечення видатків на оплату праці працівників бюджетних установ у зв'язку з підвищенням розміру мінімальної заробітної плати, виплату стипендій і допомоги учням та студентам навчальних закладів.

Таким чином, з урахуванням змін, внесених до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 р.», порівняно з 2006 р., обсяг дотацій на 2007 р. місцевим бюджетам Львівської та Тернопільської областей збільшено у 1,4 разу та 1,3 разу відповідно.

Загалом у 2007 р. з державного бюджету місцевим бюджетам Львівської та Тернопільської областей цілком не надано субвенції на загальну суму 19,3 млн. грн., а саме: на фінансування ремонту приміщень управлінь праці та соціального захисту виконавчих органів місцевих рад у сумі 1,4 млн. грн. і 0,1 млн. грн., на

придбання шкільних автобусів – 5,0 млн. грн. і 1,8 млн. грн. та на оснащення сільських амбулаторій і фельдшерсько-акушерських пунктів – 6,8 млн. грн. і 4,2 млн. грн. відповідно.

За останні три роки (2006-2008) розмір трансфертів, що надаються з державного бюджету місцевим бюджетам Львівської та Тернопільської областей, збільшився на 1384,0 млн. грн. і 730,3 млн. грн. відповідно, або в 1,7 разу.

Збільшення обсягів трансфертів у доходах та видатках місцевих бюджетів свідчить про централізацію бюджетної політики та зростання впливу центральних органів влади на управління фінансовими потоками в регіонах, що позбавляє органи місцевого самоврядування змоги самостійно визначати напрями використання бюджетних ресурсів.

Спостерігається тенденція зростання доходної та видаткової частин місцевих бюджетів за рахунок трансфертів. За період з 2006 по 2008 рр. обсяг видатків місцевих бюджетів Львівської області, які враховуються при визначенні дотації вирівнювання, виріс удвічі, місцевих бюджетів Тернопільської області – у 1,8 разу. В той же час обсяг дотації вирівнювання по областях зріс відповідно у 1,9 разу та 1,7 разу.

Питома вага дотації вирівнювання у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів Львівської області, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, у 2006 р. склала 50,4%, у 2007 р. – 45,9%, у 2008 р. – 49,2%, у місцевих бюджетах Тернопільської області відповідно 70,4%, 66,5% та 68,4%.

Розрахунковий обсяг видатків кожного з місцевих бюджетів визначається окремо за такими функціями: державне управління, охорона здоров'я, освіта, культура і мистецтво, фізична культура і спорт, соціальний захист і соціальне забезпечення. При цьому використовуються фінансові нормативи видатків на душу населення, які визначає також Міністерство фінансів, виходячи з прогнозних обсягів фінансування по кожній групі видатків у цілому по місцевих бюджетах України (по суті базуються на обсягах видатків, скоригованих на індекс інфляції) і з використанням значної кількості коригуючих коефіцієнтів для різних груп одержувачів бюджетних послуг, методика визначення яких на регіональному рівні не доведена.

Фактично в державі немає чіткого порядку нормативного планування видатків по галузях бюджетної сфери та статтях видатків за економічною структурою, що своєю чергою не дає можливості встановити нормативно обґрунтовану потребу в коштах на виконання делегованих повноважень органам місцевого самоврядування (щодо надання суспільних соціальних послуг).

Обсяг видатків, який встановлює Міністерство фінансів України при визначенні обсягів надання дотації вирівнювання, забезпечує потребу територіальних громад лише на фінансування мінімальних першочергових потреб – на заробітну плату, медикаменти, харчування, енергоносії. Розрахункові показники не передбачають видатків на поточний та капітальний ремонт, придбання меблів і обладнання, що не сприяє зміцненню та належному утриманню матеріальної бази бюджетних установ.

Загалом у 2007 р. місцевим бюджетам Львівської області надано три дотації та 20 субвенцій на загальну суму 2,6 млрд. грн., Тернопільської області – три дотації та 19 субвенцій на суму 1,3 млрд. грн. Затверджені у державному бюджеті на 2006-2008 рр. обсяги дотації вирівнювання місцевим бюджетам цих областей, які в середньому становлять 50% загального обсягу трансфертів, разом із закріпленими доходами не забезпечують розраховану фінансовими органами зазначених областей потребу коштів місцевих бюджетів на утримання галузей бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, культура та спорт) і дають змогу профінансувати лише мінімальні першочергові потреби (заробітна плата, медикаменти, харчування, енергоносії) шкіл, дитсадків, лікарень, установ куль-

тури та спорту. Як наслідок, у закладах охорони здоров'я комунальної власності, в яких медична допомога має надаватися на безоплатній основі, пацієнти, за винятком пільгових категорій, як правило, забезпечені медикаментами за рахунок бюджетних коштів лише на 40%, а решту хворі купують за власні кошти.

При цьому показники фінансової забезпеченості надання соціальних послуг громадянам у розрізі областей суттєво відрізняються. Так, по Львівській області у 2006 р. в обласній клінічній лікарні при розрахунковій потребі вартості харчування на один ліжко-день в сумі 4,2 грн., фактичні денні витрати на одного хворого склали 3,7 грн., в обласній дитячій клінічній лікарні ОХМАТДИТ при потребі – 5,7 грн. денні витрати на харчування склали 4,7 грн. По Тернопільській області у 2006 р. в обласних клінічній та дитячій лікарнях при розрахунковій потребі у середній вартості харчування на один ліжко-день у сумі 6 грн. фактичні денні витрати становили 4,6 грн. Значно меншим було забезпечення фінансовими ресурсами районних закладів охорони здоров'я: фактичні денні витрати на харчування хворого у Зборівській центральній районній лікарні у 2007 р. становили 1,3 грн., Козівській центральній районній лікарні Тернопільської області – 1,2 грн.

У 2007 р. місцевим бюджетам Львівської та Тернопільської областей не були профінансовані передбачені у державному бюджеті субвенції на фінансування оснащення сільських амбулаторій і фельдшерсько-акушерських пунктів, придбання шкільних автобусів, ремонт приміщень управлінської праці та соціального захисту виконавчих органів місцевих рад на загальну суму понад 13 мільйонів гривень та понад 6 мільйонів гривень, відповідно. Як наслідок, не були надані відповідні соціальні послуги населенню зазначених областей.

Результати аналізу міжбюджетних трансфертів за 2006-2008 рр. на прикладах Львівської та Тернопільської областей свідчать про те, що залежність місцевих бюджетів зазначених областей від трансфертів з державного бюджету, питома вага яких у загальному обсязі доходів не знижується і становила у 2007 р. відповідно 52% і майже 69%, призводить до зниження зацікавленості органів місцевого самоврядування у розширенні бази оподаткування і мобілізації доходів. Це в кінцевому підсумку негативно впливає на економічний розвиток зазначених регіонів.

Таким чином, аналіз нормативно-правової бази свідчить, що на сьогодні сформована система нормативно-правових актів, яка регулює міжбюджетні відносини. Однак внаслідок недоліків та суперечностей правового механізму регулювання міжбюджетних відносин, відсутності затверджених соціальних стандартів у всіх бюджетних сферах вона не забезпечує органи місцевого самоврядування і місцеві органи виконавчої влади фінансовими ресурсами в обсягах, достатніх для виконання делегованих державних функцій.

Сьогодні становлення місцевого самоврядування в Україні опинилося під загрозою: брак власних фінансових ресурсів, викликаний обмеженим складом доходів місцевих бюджетів; недостатньо обґрунтоване розмежування доходів (тих, що враховуються, і тих, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів); щорічне істотне недофінансування – все це суттєво обмежує самостійність місцевих бюджетів, веде до посилення залежності від центральної влади, створює штучну масову дотаційність бюджетів, гальмує темпи економічного і соціального розвитку регіонів.

Застосовувана в Україні система формування доходів місцевих бюджетів та фінансування видатків є досить недосконалою: обсяги функцій і повноважень, які покладаються на місцеві органи влади, не відповідають фінансовим можливостям їх реалізації; широкий перелік задекларованих державою соціальних зобов'язань не узгоджується з наявними фінансовими ресурсами; має місце нечітке розмежування повноважень між органами державної та місцевої влади; крім цього,

система фінансового вирівнювання є досить недосконалою, оскільки не створює необхідної зацікавленості місцевих органів влади в пошуку і мобілізації резервів зростання доходів та раціонального використання коштів: немає сенсу відшукувати додаткові надходження та економити на видатках, якщо це призведе до перерозподілу доходів шляхом прямого їх вилучення.

Таким чином, реалізація конституційних гарантій самостійності органів місцевого самоврядування у вирішенні питань місцевого значення залежить від закріплення в чинному законодавстві механізмів забезпечення стабільних джерел доходів до місцевих бюджетів. Основою самостійності місцевих бюджетів повинні стати місцеві податки і збори та податки, на формування яких мають вплив органи місцевого самоврядування.

Для збільшення у місцевих бюджетах частки власних доходів, зменшення залежності від фінансової допомоги, досягнення збалансованості бюджетів, підвищення ефективності управління місцевими фінансами необхідно:

- чітке законодавче закріплення бюджетних повноважень і відповідальності влади різних рівнів при формуванні доходів;
- формування дохідної частини місцевих бюджетів на основі об'єктивної оцінки їхнього податкового потенціалу й визначення видаткових зобов'язань регіональної влади;
- застосування стабільних базових нормативів відрахувань від державних податків до місцевих бюджетів;
- посилення контролю за повнотою надходження доходів до місцевих бюджетів;
- забезпечення правових гарантій для безумовного виконання фінансових зобов'язань учасниками міжбюджетних відносин.

Підвищуючи рівень фінансової забезпеченості територій, необхідно посилювати контроль за законністю рішень органів місцевого самоврядування у фінансовій сфері та їх відповідальність за формування і ефективне використання бюджетних ресурсів перед громадою, зокрема шляхом запровадження обов'язкових, принаймні щоквартальних, друкованих звітів про результати діяльності. Система державного фінансового контролю, особливо в умовах економічної кризи, повинна стати одним із вагомих аспектів у ефективному витрачанні бюджетних коштів для досягнення кінцевої мети.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №230.
2. Бюджетний Кодекс України № 2542-III від 21.06.2001 р. Український інвестиційний журнал. – 2001. – № 4. – С. 3-38.
3. Закон України «Про бюджетну систему України» від 05.12.1990 р. №512-XII.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. №280/97-ВР.
5. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 р. №2017-III.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2002 №490 «Порядок перерахування дотації вирівнювання».
7. Закон України «Про міжбюджетні відносини між районним бюджетом та бюджетами територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань» 01.07.2004 № 1953-IV.
8. Василик О. Д. Бюджетна система України : [підручник] / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
9. Державна фінансова політика та прогнозування доходів бюджету України / М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко та ін. – К. : НДФІ, 2004. – 712 с.

10. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн / В. В. Зайчикова. – К. : НДФІ, 2007. – 299 с.
11. Місцеві фінанси : [підручник] / за ред. О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
12. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитної економіки України / К. В. Павлюк. – К. : НДФІ, 2006. – 584 с.
13. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : Наукова думка, 2000. – 432 с.
14. Чугунок І.Я. Теоретичні основи системи бюджетного регулювання / І.Я. Чугунок. – К. : НДФІ, 2005. – 259 с.
15. Звіти Державного казначейства України про виконання місцевих бюджетів за 2006-2008 рр. – Тернопільська та Львівська області.
16. Звіт Рахункової палати «Про результати аналізу міжбюджетних трансфертів за 2006-2007 роки та I кварталі 2008 р. на прикладах Львівської та Тернопільської областей», затверджений постановою Колегії Рахункової палати від 08.07.2008 №16-7.

Пихоцький В.Ф. Государственное обеспечение социальных потребностей регионов.

Рассмотрены проблемы формирования финансовых ресурсов местных бюджетов, проведен анализ системы организации межбюджетных отношений в Украине, анализ состояния предоставления из государственного бюджета Украины межбюджетных трансфертов местным бюджетам Львовской и Тернопольской областей в 2006-2008 гг., внедрение в 2007 г. нового вида между бюджетного трансферта – дополнительной дотации на выравнивание финансовой обеспеченности регионов, отражены имеющиеся проблемы на примере Львовской и Тернопольской областей. Исследовано, что увеличение объемов трансфертов в доходах и расходах местных бюджетов свидетельствует о централизации бюджетной политики и росте влияния центральных органов власти на управление финансовыми потоками в регионах, что не позволяет органам местного самоуправления определять направления использования бюджетных ресурсов, внесены предложения по их усовершенствованию и роли системы государственного финансового контроля в обеспечении эффективности использования средств.

Ключевые слова: бюджетная система, межбюджетные отношения, трансферты, дотаційність регионов, сбалансированность бюджетов, децентрализация.

Pikhotskyi V.F. State Maintenance of Regional Social Needs.

The problems of forming of financial resources of local budgets are considered. The analysis of the system of organization of interbudgetary relations in Ukraine, the analysis of the state of granting of interbudgetary transfers from the state budget of Ukraine to the local budgets of the Lviv and Ternopil Regions in 2006-2008 and the analysis of introduction in 2007 of the new type of interbudgetary transfer – the additional grant on alignment of regional financial maintenance are conducted. The current problems are outlined on the example of Lviv and Ternopil Regions. It is investigated that the increase of the volumes of transfers in revenues and expenditures of local budgets testifies to the centralization of fiscal policy and growth of central authorities influence on the management of financial flows in regions, which hampers the local authorities from determination of the directions of budgetary resources exploitation. The proposals over the upgrade of the role of state financial control system in maintenance of efficient use of facilities are made.

Key words: budgetary system, interbudgetary relations, transfers, regional donations, balance of budgets, decentralization.

Надійшло 22.12.2009 р.